

N:o 50.

Ank. till Riksd. kansli den 5 april 1889, kl. 7 e. m.

*Utlåtande, med anledning af väckt motion om ändring i villkoren för
lån ur odlingslånefonden.* (R. A.)

I en inom Andra Kammaren väckt, till statsutskottet remitterad motion (n:o 30) har herr *C. G. Bergendahl* erinrat, hurusom staten, sedan till följd af 1885 års Riksdags beslut den ändring vidtagits uti kongl. kungörelsen af den 21 september 1883 rörande lån ur den s. k. mossodlingsfonden, att annuiteten för dessa lån minskats från tio till åtta procent och räntan nedsatts från fem till fyra och en half procent, genom fördelaktigare låneoperationer till billigare lånevilkor lyckats anskaffa de medel, som utanordnades till nämnda fond.

Af den berättelse, som 1888 års statsrevisorer aflemnat om granskning af riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning, framginge, att under loppet af sistlidna år försållts 3 $\frac{6}{10}$ procent obligationer till pari kurs och upplagts ett 3 procent lån, å hvilket den effektiva räntan antoges komma att vida understiga 4 procent.

Under sådant förhållande, och då meningen ej kunde vara, att staten skulle göra någon vinst på de medel, hon förskjöte, vare sig till jordbrukets eller öfriga näringars understödjande, har motionären ansett tidpunkten vara inne att ifrågasätta en ytterligare sänkning i räntan å lånen ur den s. k. mossodlingslånefonden, och har motionären föreställt

sig, att en sådan nedsättning borde kunna utan den ringaste förlust för staten ske till fyra procent.

Motionären har därför hemställt, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att annuiteten för lån ur fonden till understödjande af odling af sankta marker måtte bestämmas att härefter utgöra åtta procent, deraf som ränta skulle räknas fyra procent å oguldna kapitalbeloppet.

Utskottet har begärt och erhållit fullmäktiges i riksgäldkontoret yttrande öfver berörda motion, hvilket den 11 sistlidne februari afgifna yttrande är af följande innehåll:

»Motionen afser ingen annan förändring i villkoren för lån ur odlingslånefonden, än att räntan skulle sänkas från fyra och en half till fyra procent. Lånen utlemnas såsom bekant från statskontoret, men enligt §§ 12 och 16 af det senast för riksgäldskontoret utfärdade reglemente åligger det riksgäldskontoret att, i mån af behof, till fonden öfverlemna medel till så stort belopp, som jemte de till fonden ingående annuiteter å odlingslån kunde erfordras till fyllande af högst en million kronor årligen; och skall riksgäldskontoret af fonden erhålla godtgörelse för den ränteutgift, som genom berörda medels öfverlemnande till fonden för riksgäldskontoret förorsakas.

De belopp, som med anledning häraf hittills af riksgäldskontoret till fonden levererats, utgöra 1,628,154 kr. 60 öre, nemligen:

för år 1885.....	kr.	503,839: 34
» » 1886.....	»	824,315: 26
och » » 1887.....	»	300,000: —
		<hr/>
	kr.	1,628,154: 60

hvarjemte för år 1887 på riksgäldskontoret anvisats ytterligare 521,695 kr. 47 öre, som ännu ej af statskontoret lyftats.

Räntan å riksgäldskontorets berörda försträckningar till fonden är för närvarande och tills vidare bestämd till fyra procent.

Mellan denna räntefot och den, som är bestämd för de från odlingslånefonden utlemnade lånen, är skillnaden således en half procent. Det tillkommer ej fullmäktige att yttra sig derom, huruvida denna ränteskillnad, vid hvars bedömande man måste taga hänsyn till det för ifrågasvarande lån medgifna sättet för erläggande af de fem första årens ränta m. m., må vara för hög.

Hvad beträffar den ränta af fyra procent, som riksgäldskontoret å sina försträckningar till fonden för närvarande åtnjuter, anföres visserligen i motionen, att svenska statens från innehafvarens sida oupp-

sägbara 3,6 % obligationer, med hvilkas utsläppande afsetts, bland annat, beredande af medel till samma försträckningar, blifvit under sistlidna år försålda af riksgäldskontoret till pari kurs. Denna uppgift är dock, på sätt af fullmäktiges berättelse till innevarande Riksdag inhemtas, riktig endast beträffande ett jemförelsevis obetydligt belopp; hvaremot för dem af ifrågavarande obligationer, hvilka, hufvudsakligen för odlingslånefondens räkning, först utsläpptes, endast 96 procent erhöles; hvartill kommer, att en dylik upplåning ej alltid kan så afpassas eller lånebeloppens återbetalning så på förhand beräknas, att icke möjligen någon ränteförlust kan uppstå.

Till följd häraf och med erinran att, om än vid blifvande obligationsförsäljning för ifrågavarande ändamål medel för odlingslånefondens räkning möjligen må kunna anskaffas till lägre ränta än hittills, sådant likväl icke kan verka till minskning i den ränta, som bör riksgäldskontoret godtgöras å de belopp, som redan blifvit af kontoret till fonden förskjutna, kunna fullmäktige beträffande den remitterade motionen ur riksgäldskontorets synpunkt ej afgifva annat yttrande, än att de ej skola underlåta att nedsätta räntefoten å de till odlingslånefonden hädanefter utgående förskott, i den mån riksgäldskontorets upplåning för ändamålet dertill gifver anledning».

Vilkoren för ifrågavarande odlingslåns åtnjutande meddelas i kongl. kungörelserna den 28 september 1883 och den 19 maj 1885. Å den af Kongl. Maj:t bestämda lånesumman erlägges de första fem åren från första lyftningsdagen icke någon ränta eller kapitalafbetalning, men å de under tiden lyftade belopp beräknas årlig ränta, hvilken vid de fem årens slut lägges till den beviljade lånesumman. Å det sålunda uppkommande beloppet erlägges från och med sjette året till dess lånet blifvit slutbetaldt en annuitet af åtta procent, deraf som ränta räknas fyra och en half procent å oguldna kapitalbeloppet. Någon räntefrihet är således icke för dessa lån beviljad, men väl ett *anstånd* med räntans erläggande för den första tiden.

I betraktande af hvad fullmäktige i riksgäldskontoret i sitt ofvan intagna yttrande anfört, och då skillnaden mellan den ränta, statsverket erlägger å de upplånta medel, som för odlingslånefondens räkning till fonden levereras, och den ränta, som å lånen debiteras, synes erforderlig för att betäcka dels ofvan oförmålda ränteanstånd, dels de med lånens förvaltning förenade kostnader m. m., anser utskottet sig åtminstone för det närvarande ej kunna tillstyrka nedsättning i räntan å de från fonden utlemnade lån.

Utskottet hemställer alltså,

att herr C. G. Bergendahls förevarande motion
icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 5 april 1889.

På statsutskottets vägnar:

Gustaf Sparre.
